



**KOMISARZ WYBORCZY  
W KRAKOWIE I**

*Dagmara Anna Daniec-Cisło*

Kraków, dnia 14 sierpnia 2023 r.

DKR.053.3.2023

**Sz. P.**

**Teresa Garland**

**Adres do korespondencji:**

**Skrz. Pocz. 88**

**ul. Żwirki i Wigury 13a, 32-050 Skawina**

W odpowiedzi na Pani pismo z dnia 9 sierpnia 2023 r. (wpływ do Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Krakowie w dniu 10 sierpnia 2023 r.) zatytułowane *Zgłoszenie Kandydata Indywidualnego w wyborach do Sejmu zarządzonych na dzień 15 X 2023 r. Okręg nr 13 – Kandydat indywidualny*, i skierowane do Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Krakowie – Okręgowej Komisji Wyborczej, uprzejmie informuję co następuje:

- I. W pierwszej kolejności pragnę wyjaśnić, iż na dzień dzisiejszy Państwowa Komisja Wyborcza w związku z wyborami zarządzonymi na dzień 15 października 2023 r. nie powołała Okręgowej Komisji Wyborczej z siedzibą w Krakowie II. Zgodnie z Kalendarzem wyborczym stanowiącym załącznik do postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 sierpnia 2023 r. (Dz. U. poz. 1564), nastąpi to w terminie do dnia 28 sierpnia 2023 r.
- II. Zgodnie z art. 204 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1277 ze zm, zwaną dalej KW) prawo zgłaszania kandydatów na posłów, po spełnieniu warunków przewidzianych w ustawie, mają trzy podmioty: komitet wyborczy partii politycznej, koalicyjny komitet wyborczy i komitet wyborczy wyborców.

Mając na uwadze treść Pani pisma w załączeniu przedkładam *Informację Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 sierpnia 2023 r., znak ZPOW.600.16.2023 o tworzeniu komitetu wyborczego wyborców w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. wraz z załącznikami oraz Informację Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 8 sierpnia 2023 r., znak ZPOW.611.4.2023 o zasadach i sposobie zgłaszania list kandydatów na posłów w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.*

Jak słusznie wskazuje Pani w swoim piśmie ani Konstytucja, ani Kodeks wyborczy nie przewidują możliwości indywidualnego kandydowania.

Zgodnie z art. 204 § 6 Kodeksu wyborczego po zebraniu co najmniej 1000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu, popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców, pełnomocnik wyborczy zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu. **Zawiadomienie może być dokonane do 48 dnia przed dniem wyborów tj. do dnia 28 sierpnia 2023 r.**

III. Odnosząc się do dokonanej w Pani piśmie wykładni art. 96 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej pragnę wyjaśnić, iż **zasada bezpośredniości wyborów** przejawia się w naszym systemie wyborczym w taki sposób, że wyborca w wyborach jednostopniowych wybiera bezpośrednio swojego przedstawiciela do władz państwowych i samorządowych. Wyborca głosuje bezpośrednio na swojego mandatariusza bez udziału w procesie wybierania jakichś ciał pośrednich, np. zgromadzenia elektorów (zob. L. Garlicki [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, t. 1, red. L. Garlicki, Warszawa 1999, s. 15). Nierozzerwalny związek z zasadą bezpośredniości wyborów ma zasada głosowania osobistego, czyli osobistej realizacji przez wyborcę prawa do głosowania w lokalu wyborczym. Stąd też dokonana w Pani piśmie wykładania przedmiotowej zasady, iż „co najmniej połowa miejsc sejmowych w każdym okręgu wyborczym powinna być przeznaczona dla kandydatów indywidualnych” nie znajduje odzwierciedlenia ani w orzecznictwie sądowym, ani w doktrynie prawa.

IV. Odnosząc się do zgłoszenia **protestu wyborczego** wyjaśniam, iż zgodnie z art. 101 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyborów na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zawarte zostały w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 zamieszczonych w rozdziale 10 działu I Kodeksu wyborczego oraz - w odniesieniu do wyborów do Sejmu - w przepisach szczególnych art. 241-243 zamieszczonych w rozdziale 8 działu III tego aktu, do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 Kodeksu wyborczego.

W świetle art. 82 § 2-5 Kodeksu wyborczego prawo wniesienia protestu przysługuje wyborcom, których nazwiska są umieszczone w spisie wyborców oraz przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Sam protest wyborczy zdefiniowany zaś został w art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego jako protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby. Takie określenie protestu wyborczego koresponduje z brzmieniem cytowanego art. 101 ust. 2 Konstytucji RP, a jego konsekwencją jest zawarty w punktach 1 i 2 art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego katalog zarzutów, na jakich można oprzeć protest. Są nimi: 1/ dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalanie wyników głosowania lub wyników wyborów oraz

2/ naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Reasumując: przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

Zgodnie z art. 241 § 1 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl art. 241 § 1 i 3 oraz art. 242 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego w przypadku wyborów do Sejmu protest wyborczy skierowany przeciwko ważności wyborów wymaga zachowania formy pisemnej, a jego treść powinna obejmować sformułowanie zarzutów, o których mowa w art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego oraz przedstawienie lub wskazanie dowodów na ich poparcie.

A zatem na dzień dzisiejszy sformułowanie przez Panią protestu wyborczego jest przedwczesne, jak również skierowane do niewłaściwego organu do jego ewentualnego rozpoznania.

Łączę wyrazy szacunku

**KOMISARZ WYBORCZY  
W KRAKOWIE I**  
*Dagmara Anna Daniec-Cisło*  
**Dagmara Anna Daniec-Cisło**

Otrzymują:

adresat  
2. a/a